

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 24.10.2003
KOM(2003) 622 lopullinen

2003/0242 (COD)

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan Århusin yleissopimuksen määräysten soveltamisesta EY:n toimielimiin ja muihin elimiin

(komission esittämä)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN PERUSTELU

1.1 Yleisiä huomioita

Euroopan yhteisö allekirjoitti vuonna 1998 yhdessä 15 jäsenvaltion kanssa Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission yleissopimuksen tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa (jäljempänä 'Århusin yleissopimus'). Yleissopimus tuli voimaan lokakuussa 2001. Se on erittäin tärkeä sopimus EY:lle ja sen jäsenvaltioille sekä Keski- ja Itä-Euroopan maille ja uusille itsenäisille valtioille, joista monet ovat ratifioineet yleissopimuksen ja ovat vähitellen muuttamassa ympäristöhallintomenettelyjään yleissopimuksen mukaisiksi. Yleissopimuksen keskeinen tavoite on antaa yleisölle paremmat mahdollisuudet osallistua ympäristöasioiden käsittelyyn ja vaikuttaa aktiivisesti ympäristön parempaan säilyttämiseen ja suojeluun.

Århusin yleissopimuksen allekirjoittaminen velvoittaa Euroopan yhteisön saattamaan lainsäädäntönsä yhdenmukaiseksi yleissopimuksen vaatimusten kanssa. Yhteisö on jo antanut kaksi jäsenvaltioille osoitettua direktiiviä: direktiivin 2003/4/EY¹ ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja direktiivin 2003/35/EY yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta². Yhdessä tämän ehdotuksen kanssa annetaan ehdotus direktiiviksi muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa.

Århusin yleissopimuksen soveltamisesta yhteisön tasolla on olemassa useita merkityksellisiä säädösasiakirjoja. Tiedonsaannin osalta asetuksessa (EY) N:o 1049/2001³ annetaan yleisölle oikeus tutustua komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston asiakirjoihin. Komissio antoi lisäksi 18 joulukuuta 2002 tiedonannon, jossa määritellään kuulemisprosessiin sovellettavat yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset⁴. Muutoksenhaun ja vireillepanon osalta sovelletaan EY:n perustamissopimuksen 230 ja 232 artiklaa, joiden mukaan luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat tietyin edellytyksin nostaa kanteen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa.

Yhteisö ei voi kuitenkaan ratifioida vielä Århusin yleissopimusta näiden säännösten nojalla, koska yleissopimuksen määräykset ovat osittain yksityiskohtaisempia tai kauaskantoisempia kuin EY:n nykyiset säännökset, mikä pätee myös niiden soveltamisalaan. Tästä syystä

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta, EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta, EYVL L 156, 25.6.2003, s. 17.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

⁴ Komission tiedonanto - Neuvottelu- ja keskustelukulttuurin edistäminen - Komission konsultointiprosessiin sovellettavat yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset, KOM(2002) 704, 11.12.2002.

tarvitaan lisätoimia, jotta Århusin yleissopimuksen vaatimuksia voitaisiin soveltaa täysimääräisesti yhteisön toimielimiin ja muihin elimiin.

Tämän asetusehdotuksen tarkoituksena on soveltaa Århusin yleissopimuksen kolmea pilaria – tiedonsaantia, yleisön osallistumista päätöksentekoon ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa – yhteisön toimielimiin ja muihin elimiin jo voimassa olevien säännösten pohjalta.

1.2 Ehdotuksen ympäristötavoitteet

Tällä asetusehdotuksella edistetään EY:n perustamissopimuksen 174 artiklan 1 kohdan mukaisten yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista. Ympäristöä koskevan tiedon saanti ja yleisön osallistuminen päätöksentekoon auttavat näiden tavoitteiden saavuttamisessa parantamalla päätösten laatua ja luomalla yhteisvastuuta lopputuloksesta. Käytävissä on oltava tehokkaita oikeudellisia menettelyjä, jotta voidaan turvata yleisön legitiimit edut ja taata lakien täytäntöönpano. Ensimmäiseksi on toteutettava toimia, jotka antavat yhteisölle mahdollisuuden ratifioida Århusin yleissopimus. Tässä yhteydessä on pidettävä mielessä, että kansainväliset neuvottelut, jotka johtivat lopulta Århusin yleissopimuksen tekemiseen, perustuivat pitkälti yhteisön lainsäädäntöön ympäristöä koskevan tiedon saamisesta ja ympäristöä koskevaan päätöksentekoon osallistumisesta. Neuvosto antoi vuonna 1985 direktiivin 85/337/ETY ympäristövaikutusten arvioinnista⁵. Tässä direktiivissä säädettiin, että yleisölle on tiedotettava direktiivin soveltamisalaan kuuluvia hankkeita koskevasta lupahakemuksesta ja edellytettiin, että "niillä, joita hanke koskee", on mahdollisuus ilmaista kantansa ennen lupapäätöstä. Lisäksi yhteisö antoi vuonna 1990 direktiivin 90/313/ETY ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta⁶, jolla kaikille annettiin oikeus saada viranomaisten hallussa olevaa, ympäristöä koskevaa tietoa.

Kumpikin direktiivi, jonka EY:n jäsenvaltiot ovat panneet onnistuneesti täytäntöön, on toiminut mallina kansainvälisellä tasolla, ja niiden perusfilosofiaa noudatetaan Århusin yleissopimuksessa. Näissä olosuhteissa tuntuu tarkoituksenmukaiselta, että Euroopan yhteisö liittyy Århusin yleissopimukseen, joka nimenomaan avattiin liittymistä varten alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille. Näin osoitettaisiin muille sopimuspuolille ja allekirjoittajavaltioille – erityisesti Itä-Euroopassa – että Euroopan yhteisö myös noudattaa täysimääräisesti yleissopimuksen periaatteita.

Lisäksi asetusehdotus auttaa sisällyttämään ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset kaikkiin yhteisön politiikan osa-alueisiin. EY:n perustamissopimuksen 6 artiklassa säädetään, että ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä kaikkeen yhteisön politiikkaan, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi. Soveltamalla Århusin yleissopimuksen eri periaatteita yhteisön toimielimet ja muut elimet osoittavat, että ne aikovat noudattaa samoja velvoitteita kuin jäsenvaltiotkin EY:n ympäristövastuun alalla. Näin yhdenmukaistetaan kansallisen ja yhteisön tason politiikkaa ja toimia ja tunnustetaan samalla, että ympäristökysymyksiä on usein ratkottava yli kansallisen tason.

Lopuksi, tämän asetusehdotuksen antaminen osoittaa maailmalle, että Euroopan yhteisö kantaa määrätietoisesti vastuunsa ympäristöasioissa. Siitä tuleekin ensimmäinen kansainvälinen organisaatio, joka antaa oikeudellisesti sitovia sääntöjä ympäristöä koskevan

⁵ Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, EYVL L 175, 5.7.1985, s. 40, muutettuna direktiivillä 97/11/EY, annettu 3 päivänä maaliskuuta 1997, EYVL L 73, 14.3.1997, s. 5.

⁶ Neuvoston direktiivi 90/313/ETY, EYVL L 158, 23.6.1990, s. 56.

tiedon saannista, yleisön osallistumisesta päätöksentekoon ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa. Euroopan ja kansainvälisellä tasolla ratkaistavien ympäristöongelmien määrä on kasvussa, joten Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden vaikutusvalta näissä kansainvälisissä keskusteluissa voi yleissopimukseen liittymisen kautta vain vahvistua, varsinkin kun otetaan huomioon Johannesburgissa pidetyn Yhdistyneiden Kansakuntien kestävä kehityksen huippukokouksen (WSSD, 2002) päätelmät.

2. OIKEUSPERUSTAN JA SÄÄDÖKSEN VALINTA JA PERUSTELUT

Ehdotuksen tarkoitus on parantaa ympäristönsuojelua antamalla yleisölle mahdollisuus osallistua ympäristöä koskevien asioiden käsittelyyn, minkä vuoksi oikeusperustaksi on valittava EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan 1 kohta.

Euroopan yhteisön liittyminen Århusin yleissopimukseen on mahdollista vasta, kun on annettu yhteisöä oikeudellisesti sitovat säännökset. Asetus on tätä tarkoitusta varten tarkoituksenmukainen oikeudellinen väline. Direktiivi ei tule kyseeseen, koska se on osoitettu jäsenvaltioille, kun taas tässä tapauksessa säädös on osoitettava yhteisön toimielimille ja muille elimille. Päätöskään ei tule kysymykseen, sillä säädöksen on katettava rajoittamaton määrä tulevia tilanteita eikä, kuten tyypillisesti päätöksessä, yksittäistapauksia.

3. TOISSIJAISUUS- JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

3.1 Mitkä ovat suunnitellun toimen tavoitteet yhteisön velvoitteiden kannalta?

EY:n perustamissopimuksen 1 artiklassa määrätään, että "päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia". Vaaditaan demokraattinen, avoin yhteiskunta, jotta kansalaiset voisivat osallistua päätöksentekoon ja sen poliittinen ja hallinnollinen toiminta olisi mahdollisimman avointa. Näitä periaatteita toistetaan ja korostetaan eurooppalaisesta hallintotavasta äskettäin annetussa komission valkoisessa kirjassa⁷, jossa todetaan, että hyvän hallintotavan kaksi ensimmäistä periaatetta ovat "avoimuus" ("toimielinten on työskenneltävä nykyistä avoimemmin") ja "osallistuminen" ("osallistuminen parantaa yleensä luottamusta lopputulokseen ja päätösten tekijöihin"). Århusin yleissopimuksen periaatteet ovat nimenomaan hyvän hallintotavan soveltamista ympäristön alalla.

EY:n perustamissopimuksen mukaan yhteisön velvollisuus on pyrkiä ympäristönsuojelun korkeaan tasoon (174 artiklan 2 kohta). Parempi tiedonsaanti ja osallistuminen päätöksentekoon voivat havainnollistaa kansalaisille, että kyse on heidän ympäristöstään, johon hallintoelinten toiminta vaikuttaa myönteisesti tai kielteisesti, ja että he voivat aktiivisesti myötävaikuttaa ympäristöön paranemiseen sekä yhteisössä että sen ulkopuolella.

3.2 Mikä on ongelman ulottuvuus yhteisössä?

Globalisoitumisen kiihtyessä ympäristöön vaikuttavia päätöksiä ei tehdä enää pelkästään kansallisella tasolla, kuten kestävä kehityksen huippukokouksessa korostettiin. Niillä on yhä useammin myös Euroopan yhteisön ulottuvuus. Juuri tältä pohjalta on luotu yhteisön ympäristöpolitiikka, jonka institutionaalinen ja poliittinen merkitys on kasvanut viimeisten 15 vuoden aikana. Koska ympäristökysymyksistä tehdään päätöksiä yhä useammin yhteisön

⁷ KOM(2001) 428, 25.7.2001.

tasolla, on tarpeen varmistaa, että kaiken ympäristöön liittyvän toiminnan taustalla olevia peruseriaatteita sovelletaan myös tällä tasolla.

3.3 Miten asia voidaan ratkaista tehokkaimmin: yhteisön vai jäsenvaltioiden toiminnan avulla?

Kaavaillut toimet täydentävät toimia, joita on toteutettu tai ehdotettu jäsenvaltioiden tasolla.

3.4 Mitä seurauksia aiheutuisi siitä, että yhteisö ei toimisi?

Näyttää siltä, että tämän säädöksen antaminen tai antamatta jättäminen ei aiheuta merkittäviä kuluja.

Poliittisesti suurin seuraus yhteisön toimien toteuttamatta jättämisestä olisi se, että yhteisö menettäisi huomattavasti uskottavuuttaan. Allekirjoittamalla Århusin yleissopimuksen yhdessä jäsenvaltioiden kanssa yhteisö osoittaa, että se ei jätä Århusin periaatteiden oikeudellista ja käytännön toteuttamista pelkästään jäsenvaltioiden harteille. Lisäksi edellä mainitussa eurooppalaista hallintotapaa koskevassa valkoisessa kirjassa nostetaan kansalaisten tiedonsaanti ja osallistuminen keskeiseen asemaan ja kehoitetaan parantamaan nykyistä tilannetta. Olisi epäjohtonmukaista tämän lähestymistavan kanssa, jos yhteisö jättäisi tässä tapauksessa soveltamatta valkoisen kirjan periaatteita käytäntöön. Kestävän kehityksen huippukokouksen tulokset lisäävät näitä odotuksia.

3.5 Mitä toimintakeinoja yhteisöllä on käytettävissään?

Oikeudellisesti sitovien välineiden suhteen ainoa tarkoituksenmukainen väline on asetus (ks. edellä).

Ei-sitova väline, kuten sisäiset suuntaviivat tai käytännesäännöt, ei riittäisi yhteisölle Århusin yleissopimuksen ratifiointiin. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on yhdenmukaisesti linjattu, että jäsenvaltiot eivät voi turvautua ei-sitoviin välineisiin siirtäkseen sellaista yhteisön ympäristölainsäädäntöä osaksi omaa kansallista oikeuttaan, joka todennäköisesti luo oikeuksia ja velvoitteita henkilöille. Tämä ei takaa yksityishenkilöille riittävää oikeusvarmuutta. Samojen periaatteiden on koskettava myös yhteisöä sen liittyessä Århusin yleissopimukseen, kun otetaan huomioon, että yleissopimus sisältää myös määräyksiä, jotka luovat oikeuksia ja velvoitteita henkilöille.

3.6 Suhteellisuusperiaate

Asetusehdotuksen tarkoitus on varmistaa, että kaikki yhteisön toimielimet ja muut elimet soveltavat Århusin yleissopimuksen määräyksiä. Siksi tarkoitus ei ole mennä pitemmälle kuin on tarpeen, jotta yhteisö voi liittyä Århusin yleissopimukseen. Samalla ehdotus kuitenkin noudattaa mahdollisimman paljon ja tarkoituksenmukaisesti näitä asioita koskevia direktiivejä, jotka jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön: ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annettua direktiiviä 2003/4/EY ja yleisön osallistumisesta annettua direktiiviä 2003/35/EY. Kun nämä direktiivit menevät pitemmälle kuin tarkasti ottaen on tarpeen Århusin yleissopimuksesta johtuvien velvoitteiden noudattamiseksi, asetusehdotuksessa tehdään samoin, silloin kun se on tarkoituksenmukaista, jo otetaan samalla huomioon päätöksenteon erityisluonne yhteisön tasolla.

4. KUSTANNUKSET, JOITA EHDOTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO AIHEUTTAA JÄSENVALTIOILLE

Kaavaillut toimet on osoitettu Euroopan yhteisön toimielimille ja muille elimille, joten tämän säädöksen antaminen ei luultavasti aiheuta rahoituskuluja jäsenvaltioille.

5. ERI OSAPUOLTEN KUULEMINEN

Komission yksiköt julkistivat syksyllä 2002 valmisteluasiakirjan, jossa hahmoteltiin valmisteltavan säädöksen tavoitetta ja mahdollisia vaihtoehtoja. Tältä pohjalta järjestettiin sarja kokouksia, joihin osallistui asiantuntijoita jäsenvaltioista, EU:n ehdokasvaltioista, alueellisten ja paikallisten viranomaisten piiristä, valtioista riippumattomista järjestöistä ja taloudellisten toimijoiden piiristä. Näiden kokousten jälkeen saatiin vielä kirjallisia kommentteja.

Yleisiä kysymyksiä esitettiin lähestymistavasta, jonka mukaan Århusin yleissopimuksen kolme pilaria katetaan yhdellä säädöksellä. Säädöksessä esitettyä laajaa viranomaisten määritelmää, joka ei rajoitu EY:n perustamissopimuksen 7 artiklassa lueteltuihin yhteisön toimielimiin, pidettiin yleisesti ottaen hyvänä.

Tiedonsaantioikeus

Tiedonsaantia koskevista kommentteista viitattiin asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ja säädösehdotuksen välisiin kytköksiin. Joidenkin asiantuntijoiden mielestä on kyseenalaista antaa erillinen säädös sen sijaan, että muutettaisiin asetusta (EY) N:o 1049/2001. Toiset painottivat sitä, että on tärkeää pitää samat standardit kuin ne, joita jäsenvaltioiden on noudatettava uuden, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annetun direktiivin mukaan. Nämä näkökannat on pidetty mielessä tarpeellisilta osin ehdotusta laadittaessa. Seikkaperäisemmät kommentit koskivat erityisesti valmisteluasiakirjassa määriteltyjä poikkeuksia ja niiden suhdetta asetuksen (EY) N:o 1049/2001 poikkeuksiin.

Yleisön osallistuminen

"Ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien" määritelmästä saatiin useita kommentteja. Jotkin osapuolet kysyivät, onko määritelmä riittävän toimiva, mutta eivät ehdottaneet vaihtoehtoisia määritelmiä. Toiset taas halusivat selkeyttää muilla aloilla laadittujen, ympäristöön todennäköisesti vaikuttavien suunnitelmien ja ohjelmien sisällyttämistä määritelmään. Tältä osin ei tehty muutoksia, vaan katsottiin, että ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien määritelmä on riittävän toimiva, kun siihen on kytketty kuudennen ympäristöä koskevan yhteisön toimintaohjelman toimet. Se selkeyttää myös riittävällä tavalla sellaisten muilla aloilla laadittujen suunnitelmien ja ohjelmien sisällyttämistä määritelmään, joilla on todennäköisesti huomattavia ympäristövaikutuksia. Muut kommentit koskivat tarvetta selkeyttää sitä, missä määrin määritelmä kattaa sellaiset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka annetaan tai vahvistetaan myöhemmin oikeudellisella välineellä. Tämä näkökohta on otettu huomioon ehdotetussa 'yhteisön toimielinten ja muiden elintenmääritelmässä – ne jäävät soveltamisalan ulkopuolelle vain "siltoin kun ja siltä osin kuin ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa". Niinpä kun esimerkiksi komissio laatii ympäristöä koskevan suunnitelman tai ohjelman, yleisöä on kuultava.

Kommentteja saatiin myös yleisön osallistumisesta koskevien säännösten yleisestä kattavuudesta. Jotkin osapuolet kannattivat sitä, että yleisö osallistuu EU:n tasolla tärkeisiin hankkeiden rahoitusta koskeviin päätöksiin, sekä katsoivat, että on harkittava jonkinlaista

"vaiheittaista" osallistumista tuotteiden (kemikaalien ja torjunta-aineiden) hyväksyntää koskeviin päätöksiin erityisesti silloin, kun päätökset koskevat muuntogeenisiä organismeja (yksi osapuolten ryhmittymä). Nämä kommentit eivät aiheuttaneet muutosta periaatteeseen jättää tähän liittyvä päätöksenteko yleisön osallistumisen ulkopuolelle jäljempänä III osastossa (1 kohdassa) esitetyistä syistä. Muut kommentit liittyivät yleisön osallistumisen muodollisuuksiin ja ajoitukseen. Nykyinen teksti poikkeaa erityisesti tältä osin valmisteluasiakirjan alkuperäisestä lähestymistavasta. Århusin yleissopimuksen 7 artiklan ensimmäistä osaa tarkasti noudattaen ehdotuksessa ei sinänsä säädetä yleisön osallistumisen muodollisuuksista, vaan vaaditaan yhteisön toimielimiä ja muita elimiä antamaan tätä koskevat käytännön määräykset. Siinä hahmotellaan keskeiset elementit, joiden osalta näiden määräysten on oltava yleissopimuksen mukaisia.

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus

Eri osapuolet korostivat sitä, että vaatimukset olisi muotoiltava samansuuntaisesti kuin jäsenvaltioita varten ehdotetut säännökset, joista on myös kuultu eri osapuolia kahden valmisteluasiakirjan pohjalta. Tässä ehdotuksessa pyritään tällaiseen yhdenmukaisuuteen siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista.

Yhteisön säädöksen ja EY:n perustamissopimuksen 230 ja 232 artiklan mukaisiin muutoksenhaku- ja vireillepanomahdollisuutta koskeviin säännöksiin vaadittiin lisäselvyyttä. Tässä ehdotuksessa asiaa selvennetään perustamalla menettely, jolla helpotetaan "oikeutettujen yksiköiden" muutoksenhaku- ja vireillepanomahdollisuuksia myöntämällä niille oikeus pyytää yhteisön toimielinten ja laitosten hallinnollisten toimien ja laiminlyöntien sisäistä uudelleentarkastelua. Eräs osapuolten ryhmittymä katsoi, että muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ei ole aiheellista rajoittaa pelkästään "oikeutettuihin yksiköihin", koska yleinen asiavaltuus ("actio popularis") ei todennäköisesti ylikuormittaisi eurooppalaisia tuomioistuimia. Ryhmittymän mielestä on myös kyseenalaista vaatia, että asia on käsiteltävä sisäisesti uudelleen ennen kuin se voidaan panna vireille Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa. Nämä kommentit eivät muuttaneet ehdotuksen lähestymistapaa, sillä tarkoitus oli nimenomaan olla puuttumatta perustamissopimuksen vaatimuksiin.

Paikallisilta ja alueellisilta viranomaisilta saadut kommentit koskivat lähinnä niiden roolia suunnitellun säädöksen soveltamisessa ja sitä, pitäisikö ne voida tunnustaa "oikeutetuiksi yksiköiksi". Nämä kommentit eivät aiheuttaneet muutoksia, koska nämä elimet itse ovat viranomaisia.

6. EHDOTUKSEN YKSITYISKOHTAINEN SELITYS

YLEISET MÄÄRÄYKSET (I osasto)

Tavoite (1 artikla)

Asetusehdotuksen tarkoitus on soveltaa Århusin yleissopimuksen periaatteita yhteisön toimielimiin asettamalla tiettyjä vaatimuksia ympäristöä koskevan tiedon saannille, yleisön osallistumiselle päätöksentekoon ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudelle ympäristöasioissa yhteisön tasolla.

Johdonmukaisuuden varmistamiseksi ehdotus kattaa Århusin yleissopimuksen kolme pilaria yhdessä säädöksessä.

Määritelmät (2 artikla)

Tässä artikkelissa esitetään asetusehdotuksen tulkinnan kannalta keskeiset määritelmät. Tärkeimmät niistä ovat seuraavat:

- **Yleisö**

Tämä määritelmä on annettu yleisön osallistumista koskevia säännöksiä varten. Se noudattaa Århusin yleissopimuksen vastaavaa määritelmää.

- **Yhteisön toimielimet ja muut elimet**

Tämä määritelmä on annettu vastaamaan Århusin yleissopimuksen viranomaisten määritelmää. Århusin yleissopimuksessa käsitellään toisaalta yksityishenkilöiden ja heidän yhteenliittymiensä välistä suhdetta ja toisaalta viranomaisia. Yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleessa "viranomaiset" on määritelty hyvin laajasti. Se sisältää kaikkien julkishallinnon tasojen lisäksi "luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka ... hoitavat viranomaisen tehtäviä, ympäristöön liittyvät erityistehtävät, -toimet ja -palvelut mukaan lukien". Perusajatus on, että aina kun harjoitetaan viranomaistoimintaa – parlamentteja ja tuomioistuimia lukuun ottamatta siltä osin kuin ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa – yksityishenkilöillä ja järjestöillä on oltava yleissopimuksen mukaiset oikeudet.

Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleen d kohdan mukaan "viranomaiset" tarkoittavat myös "yleissopimuksen sopimuspuolena olevan 17 artiklassa tarkoitetun alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön toimielimiä". Määritelmän loppuosasta seuraa, että yhteisön on tulkittava käsite laajasti, eikä sitä voida rajoittaa EY:n perustamissopimuksen 7 artiklassa mainittuihin yhteisön toimielimiin. Muussa tapauksessa jäsenvaltioiden tasolla ja yhteisön tasolla noudatettaisiin eri standardeja.

Tästä syystä ehdotus on suunnattu "yhteisön toimielimille ja muille elimille", joita ovat määritelmän mukaan "kaikki julkiset toimielimet, muut elimet, laitokset tai virastot, jotka on perustettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksella tai sen nojalla ja jotka suorittavat julkisia toimintoja, paitsi silloin kun ja siltä osin kuin ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa". Tuomio- tai lainsäädäntövaltaa käyttäviä toimielimiä ja muita elimiä koskeva poikkeus johtuu Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleesta.

- **Oikeutettu yksikkö**

Tällä tarkoitetaan yhteenliittymää tai järjestöä, jonka tavoitteena on suojella ympäristöä ja joka on tunnustettu asetusehdotuksen 13 artiklassa vahvistetun menettelyn mukaisesti. Oikeutetun yksikön on täytettävä 12 artiklassa asetetut ehdot tullakseen tunnustetuksi. Määritelmä on annettu ehdotuksen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevia säännöksiä varten.

- **Ympäristöä koskeva tieto**

Ympäristöä koskeva tieto tarkoittaa kaikkea kirjallisessa, visuaalisessa, kuultavassa, sähköisessä tai muussa aineellisessa muodossa olevaa tietoa ympäristön osa-alueiden tilasta, erilaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat tai todennäköisesti vaikuttavat näihin osa-alueisiin, ja toimenpiteistä, kuten politiikoista, lainsäädännöstä, suunnitelmista, ohjelmista, ympäristösopimuksista ja toimista, jotka vaikuttavat tai todennäköisesti vaikuttavat ympäristöön. Ympäristöä koskeva tieto tarkoittaa myös ympäristölainsäädännön toimeenpanoa koskevia kertomuksia, ympäristöä koskevia taloudellisia analyysejä ja

oletuksia sekä tietoa ihmisten terveyden ja elinolojen, kulttuurikohteiden ja rakennetun ympäristön tilasta, sikäli kuin niillä on merkitystä ympäristön kannalta.

Ehdotuksessa käytetty määritelmä on sama kuin ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annetussa direktiivissä 2003/4/EY. Vaikka määritelmä on yksityiskohtaisempi kuin Århusin yleissopimuksessa, se kattaa täsmälleen samat tiedot.

• **Ympäristöön liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat**

Århusin yleissopimuksessa ei määritellä "ympäristöön liittyviä suunnitelmia ja ohjelmia". Käsitteen yleisessä asiayhteydessä sille annetaan laaja merkitys, joka kattaa myös monimutkaiset strategiat, kuten ympäristöä koskevat toimintasuunnitelmat, jotka itsessään saattavat tuottaa strategioihin perustuvia suunnitelmia⁸. Ilmaisulle "ympäristöön liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat" ehdotettu määritelmä on pyritty pitämään tarvittavin osin mahdollisimman yhdenmukaisena jäsenvaltioille asetettujen vaatimusten kanssa ja erityisesti yleisön osallistumisesta annetun direktiivin 2003/35/EY ja strategisesta ympäristöarvioinnista annetun direktiivin 2001/42/EY⁹ vaatimusten kanssa. Ehdotettu määritelmä kattaisi suunnitelmat ja ohjelmat, jotka edesauttavat yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista. Määritelmä kattaa myös suunnitelmat ja ohjelmat, joilla todennäköisesti on huomattava vaikutus näiden tavoitteiden saavuttamiseen. Tämä noudattaa EY:n perustamissopimuksen 6 artiklan määräystä ympäristövaatimusten sisällyttämisestä muuhun politiikkaan. Jäsenvaltioihin sovelletaan samanlaista lähestymistapaa direktiivissä 2001/42/EY, jossa säädetään yleisön osallistumisesta ympäristövaikutusten arviointiin Århusin yleissopimuksen mukaisesti. Tällaisten suunnitelmien ja ohjelmien määrittelyn helpottamiseksi ehdotuksessa viitataan kuudennesta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta tehtyyn päätökseen N:o 1600/2002/EY¹⁰, joka sisältää seuraavien kymmenen vuoden kuluessa EY:n ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettavat toimet. Kyseeseen tuleviin suunnitelmiin ja ohjelmiin sovellettaisiin yleisön osallistumista koskevia säännöksiä. Määritelmä sisältää myös eräitä poikkeuksia. Niinpä se ei kata rahoitus- tai talousarviosuunnitelmia eikä -ohjelmia, sillä niillä ei sinänsä ole huomattavaa välitöntä vaikutusta ympäristöön. Talousarviosuunnitelmiin ja -ohjelmiin sisältyvät yhteisön toimielimen tai muun elimen vuotuiset talousarviot. Rahoitussuunnitelmiin ja -ohjelmiin sisältyvät sellaiset suunnitelmat tai ohjelmat, joissa kuvataan, kuinka jokin hanke tai toimi pitäisi rahoittaa tai kuinka avustuksia tai tukia tulisi antaa. Myös sisäiset työohjelmat jäävät määritelmän ulkopuolelle.

• **Ympäristölainsäädäntö**

"Ympäristölainsäädännön" määritelmällä on merkitystä ehdotuksen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevalle osuudelle. Ympäristölainsäädännön määritelmä on laaja, jotta se käsittäisi olennaisen ympäristöä koskevan lainsäädännön. Koska ympäristölainsäädäntö muuttuu jatkuvasti, tyhjentävän luettelon laatiminen aiheuttaisi ongelmia, sillä jatkuvaa ajantasaistamista varten tarvittaisiin erityinen menettely. Niinpä ehdotuksessa on otettu huomioon seuraavat näkökohdat:

⁸ Ks. YK:n Euroopan talouskomission julkaisu "The Aarhus Convention – An Implementation Guide", UN, 2000, ISBN 92-1-116745-0, sivu 115.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, EYVL L 197, 21.7.2001, s. 30.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1600/2002/EY, tehty 22 päivänä heinäkuuta 2002, kuudennesta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta, EYVL L 242, 10.9.2002, s. 1.

- Sädöksen tavoitteena on oltava jokin EY:n perustamissopimuksen 174 artiklassa asetetuista tavoitteista.
- Määritelmän on oltava Århusin yleissopimuksen mukainen ja sen on sisällettävä tärkeimmät ympäristönäkökohdat. Tyhjentävän luettelon laatiminen ympäristölainsäädännöstä ei vaikuta mielekkäältä, koska ympäristölainsäädännön käsitettä ei ole määritelty Århusin yleissopimuksessa. Ympäristölainsäädännön jatkuva kehittyminen edellyttää ohjeellista luetteloa.

- **Hallinnolliset toimet ja laiminlyönnit**

Yhteisön toimielimen tai muun elimen hallinnollisiin toimiin ja laiminlyönnteihin voidaan hakea muutosta, jos ne ovat ympäristölainsäädännön vastaisia. Hallinnollisella toimella tarkoitetaan jokaista yhteisön toimielimen tai muun elimen hallinnollista toimenpidettä, jolla on oikeudellisesti sitova ja ulkoinen vaikutus. Hallinnollisella laiminlyönillä tarkoitetaan sitä, että yhteisön toimielin tai muu elin ei ole ryhtynyt ympäristölainsäädännön mukaisiin hallinnollisiin toimiin, vaikka sillä on oikeudellinen velvoite tehdä niin.

Koska yhteisön toimielimen tai muun elimen määritelmä ei koske toimielimiä tai muita elimiä siltä osin kuin ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa, soveltamisalaan eivät sisälly myöskään tähän liittyvät hallinnolliset toimet.

Määritelmään eivät myöskään sisälly – kuten määritelmäartiklan 2 kohdassa säädetään – yhteisön toimielimen tai muun elimen toimet ja laiminlyönnit silloin, kun se toimii hallinnollisena uudelleentarkasteluelimenä. Tältä osin täsmennetään, että asetus ei koske päätöksiä, jotka on tehty kilpailu- tai valtioneuvoston menettelyissä, jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevissa menettelyissä, oikeusasiamiehen menettelyissä ja Euroopan petostentorjuntaviraston menettelyissä. Näihin päätöksiin kuuluu tutkintamenettelyjä, joiden tehokkuus heikkenisi huomattavasti, jos niitä voitaisiin tarkastella tuomioistuimessa uudelleen.

(II OSASTO)

YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAN TIEDON SAANTI

Ympäristöä koskevan tiedon julkisen saannin kannalta merkitykselliset artiklat ovat Århusin yleissopimuksen 1–5 artiklat. Näiden artiklojen määräykset ovat pitkälti Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisia. Tämän asetuksen soveltamista on hiljattain laajennettu useisiin yhteisön muihin elimiin ja virastoihin, joista tässä yhteydessä merkityksellisin on Euroopan ympäristökeskus¹¹. Näitä säännöksiä sovelletaan tarvittavin muutoksin ympäristöä koskeviin tietopyyntöihin, jotka on osoitettu käsillä olevan asetuksen soveltamisalaan kuuluville yhteisön toimielimille ja muille elimille.

Asetusta (EY) N:o 1049/2001 täydennetään mainitun asetuksen 2 artiklan 6 kohdan mukaisesti erityissäännöksin, joita Århusin yleissopimuksen vaatimusten täydellisen

¹¹ Nämä muutokset tehtiin muuttamalla näiden laitosten ja virastojen perustamisasiakirjoja; Euroopan ympäristökeskuksen osalta ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o xxx/2003, annettu xx.xx.2003, Euroopan ympäristökeskuksen sekä ympäristöä koskevan Euroopan tieto- ja seurantaverkoston perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1210/90 muuttamisesta, EYVL L...

noudattamisen katsotaan edellyttävän. Lisäksi asetusehdotuksen sanamuotoa on tarvittavin osin yhdenmukaistettu ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/4/EY sanamuodon kanssa.

Asetusehdotuksessa ratkaistaan Århusin yleissopimuksen ja asetuksen (EY) N:o 1049/2001 säännösten väliset erot erityisesti seuraavin osin:

- Tiedonsaantioikeus annetaan kaikille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille kansallisuudesta tai kotipaikasta riippumatta.
- Tiedonsaantioikeutta sovelletaan kaikkiin yhteisön toimielimiin ja muihin elimiin, jotka harjoittavat julkisia toimintoja (eli esimerkiksi Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa, yhteisöjen tilintarkastustuomioistuinta ja Euroopan investointipankkia).
- Ympäristöä koskevan tiedon keräämisestä ja levittämisestä annetaan tarkempia säännöksiä.

Asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltaminen yhteisön toimielimen tai muun elimen hallussa olevaa ympäristötietoa koskeviin pyyntöihin (3 artikla)

Ehdotuksen mukaan asetusta (EY) N:o 1049/2001/EY sovelletaan suoraan kaikkiin toimielinten ja laitosten hallussa olevaa tai niitä varten toisen hallussa olevaa ympäristötietoa koskeviin pyyntöihin. Samalla täsmennetään, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 "toimielimellä" tarkoitetaan "yhteisön toimielintä tai muuta elintä". Asetus yhdenmukaistetaan siten ehdotetulla asetuksen 3 artiklalla Århusin yleissopimuksen vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi pyyntöjen käsittely käytännössä, tiedonsaannin tai levittämisen epäämistä koskevien poikkeusten perustelu sekä uudelleentarkastelumenettelyt ovat kummassakin järjestelmässä samanlaiset.

Ympäristöä koskevan tiedon kerääminen ja levittäminen (4 artikla)

Asetus (EY) N:o 1049/2001 sisältää säännöksiä, jotka koskevat asiakirjojen julkaisemista rekistereissä. Nämä säännökset ovat pitkälti Århusin yleissopimuksen vaatimusten mukaisia. Tällä asetusehdotuksella annetaan tarvittavin osin Århusin yleissopimuksen edellyttämät säännökset. Näillä säännöksillä täydennetään asetuksen (EY) N:o 1049/2001 säännöksiä ja annetaan vielä yksityiskohtaisempia säännöksiä, jotka ovat tarpeen asetuksen (EY) N:o 1049/2001 11–13 artiklan saattamiseksi Århusin yleissopimuksen mukaisiksi. Asetuksen 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti vaadittu selvitys kattaa EU:n alueen ja täydentää samanlaisia selvityksiä, joita jäsenvaltioiden on laadittava direktiivin 2003/4/EY nojalla.

Ympäristöä koskevan tiedon laatu (5 artikla)

Asetus (EY) N:o 1049/2001 ei sisällä sen enempää kuin Århusin yleissopimukseen nimenomaisia säännöksiä annettavan tiedon laadusta. On kuitenkin selvää, että ilman laadukasta tietoa yleisön tiedonsaantioikeudella ei ole merkitystä. Mitä tulee Århusin yleissopimuksen soveltamiseen jäsenvaltioiden tasolla, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annettu direktiivi 2003/4/EY sisältää selkeitä sääntöjä ympäristöä koskevan tiedon laadusta. Tässä ehdotuksessa on yhdenmukaisuuden takia annettu samanlaiset säännökset.

Pyyntöjen ohjaaminen (6 artikla)

Tämä artikla koskee sellaista tietoa koskevia pyyntöjä, joka ei ole yhteisön toimielimen tai muun elimen hallussa. Asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 ei säädetä tällaisista säännöistä, jotka ovat suoraan peräisin Århusin yleissopimuksesta.

Siinä selvennetään yhteisön toimielimen tai muun elimen velvoitetta ilmoittaa tilanteessa, jossa vaadittu tieto ei ole niiden omassa hallussa, se taho, josta tieto on niiden mukaan saatavissa, tai toimittaa pyyntö sille viranomaiselle, jonka hallussa tieto niiden mukaan on.

Yhteistyö (7 artikla)

Tässä artiklassa säädetään velvollisuudesta tehdä yhteistyötä, kun ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuu välitön uhka. Århusin yleissopimuksessa vaaditaan, että tällaisessa tapauksessa yleisölle on viipymättä annettava tiedot, joiden avulla voidaan ehkäistä tai lieventää haittaa. Direktiivissä 2003/4/EY tämä velvoite asetetaan jäsenvaltioille. Tässä asetusehdotuksessa täydennetään tätä tietojärjestelmää velvoittamalla yhteisön toimielimet ja muut elimet tekemään viranomaisten pyynnöstä yhteistyötä näiden kanssa, jotta yleisölle voitaisiin levittää tähdelliset tiedot, mukaan luettuina tieto, joka on yhteisön toimielinten ja laitosten hallussa tai niiden puolesta toisen hallussa.

Mitä tulee ihmisen terveyteen kohdistuvaan välittömään uhkaan, tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston perustamisesta yhteisöön 24 päivänä syyskuuta 1998 tehdyllä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 2119/98/EY¹² perustetaan yhteisön laajuinen verkosto, jolla edistetään yhteistyötä ja yhteensovittamista jäsenvaltioiden kesken komission avulla eräiden tartuntatautien ehkäisyyn ja valvonnan tehostamiseksi. Tätä verkostoa käytetään muun muassa varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmänä näiden tautien ehkäisyyn ja valvontaan. Kyseinen verkosto ja varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmä ovat jo täysin Århusin yleissopimuksen vaatimusten mukaisia. Päätöksellä N:o 1786/2002/EY perustetaan yhteisön kansanterveysalan toimintaohjelma, joka täydentää kansallisia järjestelmiä. Ohjelman tavoitteena on muun muassa parantaa kansanterveyttä edistävää tietoa ja tietämystä sekä valmiutta reagoida nopeasti ja koordinoitusti terveysuhkiin; nämä tavoitteet ovat täysin Århusin yleissopimuksen vaatimusten mukaisia.

Tätä asetusta sovelletaan siten rajoittamatta päätöksen N:o 2119/98/EY ja päätöksen N:o 1786/2002/EY soveltamista.

(III OSASTO)

YLEISÖN OSALLISTUMINEN YHTEISÖN TOIMIELINTEN JA LAITOSTEN LAATIMIEN YMPÄRISTÖÖN LIITTYVIEN SUUNNITELMIEN JA OHJELMIEN VALMISTELUUN

Tämän asetusehdotuksen lähtökohta oli, että siinä rajoitutaan Århusin yleissopimuksen oikeudellisesti velvoittaviin vaatimuksiin eli 6 ja 7 artiklaan, joista jälkimmäinen koskee yleisön osallistumista ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun.

¹² EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1.

(1) Yleisön osallistuminen erityisiä toimia ja hankkeita koskevaan päätöksentekoon (Århusin yleissopimuksen 6 artikla)

Århusin yleissopimuksessa määrätään yleisön osallistumisesta yleissopimuksen I liitteessä luetelluille toiminnoille myönnettäviä lupia koskeviin päätöksiin (6 artiklan 1 kappaleen a kohta). Lueteltuja toimintoja koskevia lupapäätöksiä ei tehdä yhteisön tasolla vaan jäsenvaltioissa paikallisella, alueella tai kansallisella tasolla.

On pohdittu, tulisiko Århusin yleissopimuksen 6 artiklan määräyksiä soveltaa päätöksiin, joita tehdään yhteisön tasolla yleissopimuksen liitteessä lueteltujen ja muiden sellaisten toimien rahoituksesta, joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia (6 artiklan 1 kappaleen b kohta). Tätä vaihtoehtoa ei ole hyväksytty ehdotuksessa. Århusin yleissopimuksessa ei nimenomaisesti edellytetä yleisön osallistumista yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia toimintoja koskevien rahoituspäätösten tekoon. Kun komissio teki ehdotuksensa yleisön osallistumista koskevien Århusin yleissopimuksen vaatimusten siirtämisestä jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, se ei ehdottanut tällaisia säännöksiä kansalliselle tasolle, eivätkä neuvosto tai Euroopan parlamenttikan pitäneet tätä tarpeellisena. Jos asetetaan vaatimuksia, joiden mukaan yleisö voi osallistua yhteisön tasolla tehtäviin rahoituspäätöksiin, tuloksena on, että kansallisella ja yhteisön tasolla noudatettaisiin erilaisia käytäntöjä. Tämä voi johtaa myös siihen, että yleisö osallistuu kahdessa vaiheessa samaa toimintaa koskevaan päätöksentekoon, koska Århusin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa koskeva lupamenettely edellyttää jo itsessään yleisön osallistumista. Yleisön osallistuminen olisi siis mahdollistettava lupamenettelyn yhteydessä, kuten direktiivissä 2003/35/EY säädetään, mutta ei toimintojen rahoitusta koskevien päätösten yhteydessä.

Myöskään Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohta, jossa määrätään yleisön osallistumisesta sellaisia muita ehdotettuja toimintoja koskeviin päätöksiin, "joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia", ei sovellu yhteisön tasolle. Kemikaaleja, torjunta-aineita ja biosidejä koskevat hallinnolliset lupapäätökset tehdään pääsääntöisesti jäsenvaltioiden tasolla. Yhteisön tasolla tehtävät päätökset, kuten tehoaineluetteloista tai aineiden luokittelusta tehtävät päätökset, eivät sellaisenaan kohdistu tiettyihin toimintoihin 6 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Otsonikerrosta heikentävistä aineista annetussa asetuksessa (EY) N:o 2037/2000¹³ säädetään yhteisön tason hallinnollisista päätöksistä. Näillä päätöksillä ei kuitenkaan ole merkittäviä ympäristövaikutuksia, koska ne koskevat vain näiden aineiden markkinoille saattamiseen tai tuontiin myönnettujen kiintiöiden hallinnoimista.

Muuntogeenisiä organismeja (GMO:ja) koskevassa direktiivissä 2001/18/EY¹⁴ säädetään puolestaan, että GMO:en markkinoille saattamisesta päätetään tietyissä tapauksissa yhteisön tasolla, ja direktiivin 24 artikla sisältää joitakin säännöksiä yleisön osallistumisesta. Tässä ehdotuksessa ei ole uusia säännöksiä, jotka koskisivat yleisön osallistumista GMO:ja koskeviin päätöksiin. Århusin yleissopimuksessa GMO:ille annetaan erityisasema¹⁵. Yleissopimuksen puitteissa valmistellaan parhaillaan sääntöjä sen soveltamisesta GMO:ihin, ja yhteisö ja jäsenvaltiot osallistuvat näihin keskusteluihin. Tämän vuoksi on

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2037/2000, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, otsonikerrosta heikentävistä aineista, EYVL L 244, 29.9.2000.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/18/EY, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2001, geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön ja neuvoston direktiivin 90/220/ETY kumoamisesta, EYVL L 106, 17.4.2001, s. 1.

¹⁵ Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 11 kappale: "Kukin sopimuspuoli soveltaa tämän artiklan määräyksiä päätöksiin, jotka koskevat muuntogeenisten organismien tarkoituksellista levittämistä ympäristöön, kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti siinä määrin kuin se on mahdollista ja tarpeen."

tarkoituksenmukaisempaa odottaa näiden kansainvälisten neuvottelujen tulosta ennen erityissääntöjen antamista yhteisön tasolla.

(2) Yleisön osallistuminen ympäristöön liittyviin suunnitelmiin ja ohjelmiin (Århusin yleissopimuksen 7 artiklan ensimmäinen osa)

Århusin yleissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä osassa vaaditaan toteuttamaan toimenpiteet, jotta yleisöllä olisi mahdollisuus osallistua ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun¹⁶. Tällaisen osallistumisen perusvaatimusten osalta siinä viitataan 6 artiklan tiettyihin osiin. Ilmaisua "ympäristöön liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat" ei ole määritelty yleissopimuksessa. Jotta vaatimukset voitaisiin siirtää yhteisön lainsäädäntöön ja taata samalla hallinnoille ja yleisölle oikeusvarmuus, tässä ehdotuksessa määritellään ympäristöön liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat. Määritelmä on tarpeeksi väljä, jotta se kattaisi myös sellaiset toimenpidekokonaisuudet, jotka siitä huolimatta, että niitä ei virallisesti kutsuta "suunnitelmiksi" tai "ohjelmiksi", merkitsevät kuitenkin sisällöllisesti "systemaattista ja yksityiskohtaista järjestelmää" tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi¹⁷.

Ehdotuksen 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa täsmennetään, että "yhteisön toimielinten ja muiden elinten" määritelmä ei kata yhteisön toimielimiä ja muita elimiä "silloin kun ja siltä osin kuin ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa". Kun tätä sovelletaan komission laatimia ympäristöön liittyviä suunnitelmia ja ohjelmia koskevaan päätöksentekoon, jotka sen jälkeen vahvistetaan säädöksellä, vaatimukset yleisön osallistumisesta kattavat komission säädösehdotusta edeltävän vaiheen. Ehdotuksen tekemisen jälkeen osallistuminen on taattu parlamentaarisiin menettelyin.

Yleisön osallistumista koskeva vaatimus (8 artikla)

Århusin yleissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä osassa vaaditaan toteuttamaan "käytännön toimenpiteet ja/tai muut toimenpiteet", jotta yleisöllä olisi mahdollisuus osallistua ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun. Muodollisuuksien osalta viitataan 6 artiklan 3, 4 ja 8 kappaleeseen. Asetusehdotuksessa sovelletaan näitä vaatimuksia yhteisön toimielimiin ja muihin elimiin, kun ne valmistelevat ympäristöön liittyviä suunnitelmia ja ohjelmia.

Kyseeseen tulevan yhteisön toimielimen tai muun elimen on Århusin yleissopimuksen 7 artiklan kolmannen virkkeen mukaisesti yksilöitävä yleisö, joka voi osallistua. Tässä otetaan huomioon se tosiasia, että asetuksen soveltamisalaan voi kuulua hyvin erilaisia suunnitelmia ja ohjelmia, ja kyseinen viranomaisen pystyy parhaiten määrittelemään kohdeyleisön. Yhteisön toimielimen ja muun elimen on yleisöä yksilöidessään joka tapauksessa otettava huomioon yleissopimuksen tavoitteet ja sisällytettävä siihen valtioista riippumattomia järjestöjä, kuten sellaisia, jotka edistävät ympäristönsuojelua. Århusin yleissopimuksen 7 artiklan ja 6 artiklan 3 kappaleen mukaisesti ehdotuksessa vaaditaan, että yleisölle on annettava riittävästi aikaa ja tarvittavat tiedot, jotta se voisi osallistua tehokkaasti

¹⁶ Århusin yleissopimuksen 7 artiklan ensimmäinen osa: "Kukin sopimuspuoli toteuttaa asiaankuuluvat käytännön toimenpiteet ja/tai muut toimenpiteet, jotta yleisöllä olisi mahdollisuus osallistua ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun avoimen ja oikeudenmukaisen toimintakehyksen puitteissa, kun yleisölle on toimitettu tarvittavat tiedot. Toimintakehyksessä sovelletaan 6 artiklan 3, 4 ja 8 kappaleita. Toimivaltainen viranomaisen kartoittaa yleisön, joka voi osallistua, ottaen huomioon tämän yleissopimuksen tavoitteet..."

¹⁷ Euroopan yhteisöjen tuomioistuin, asia C-387/97, komissio vastaan Kreikka, Oikeustapauskokoelma 2000, s. I-05047.

suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun. Vaatimus varhaisesta ja tehokkaasta osallistumismahdollisuudesta on muotoiltu Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 4 kappaleen mukaisesti. Vaatimus ottaa huomioon yleisön osallistumisen tulokset seuraa Århusin yleissopimuksen 7 artiklasta yhdessä 6 artiklan 8 kappaleen kanssa.

Komission konsultointiprosessiin sovellettavat yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset annettiin jo joulukuussa 2002¹⁸. Näitä vaatimuksia ei suunniteltu nimenomaan ympäristöä koskevaa päätöksentekoa vaan "keskeisiä poliittisia ehdotuksia" varten, jotka ovat lähinnä sellaisia, joita varten vaaditaan laajennettu vaikutustenarviointi komission tästä aiheesta 5 kesäkuuta 2002 antaman tiedonannon mukaisesti¹⁹. Ne sisältävät perusvaatimukset sidosryhmien kuulemiselle, joihin kuuluvat tekeillä olevan poliittisen ehdotuksen mukaan myös suuri yleisö ja kansalaisjärjestöt. Yleisissä periaatteissa ja vähimmäisvaatimuksissa edellytetään erityisesti jo alkuvaiheessa suoritettavaa kuulemista, jotta siitä voidaan antaa tarvittavaa tietoa ja riittävästi aikaa kommentteja varten ja jotta kuulluille tahoille voidaan antaa palautetta, mukaan luettuna kuulemisen tulokset ja tapa, jolla ne on otettu ehdotuksessa huomioon.

Näitä suuntaviivoja ei kuitenkaan sovelleta yhteisön muihin toimielimiin ja muihin elimiin, joiden on tämän asetusehdotuksen mukaan annettava samanlaiset välineet ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmistelua varten.

Koska komission yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset päätöksentekoon osallistumista varten annettiin yleisemmällä tasolla, komission on täydennettävä niitä, jotta Århusin yleissopimuksen erityisvaatimukset täytettäisiin erityisesti merkityksellisten "ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien" kattavuuden osalta. Tähän on jo sitouduttu komission tiedonannossa, jossa nuo vaatimukset määritellään²⁰. Ottaen huomioon, että kuulemisvaatimukset ovat olleet voimassa vain lyhyen ajan, asiaan on tarkoitus palata kahden vuoden kuluttua, kun on saatu käytännön kokemusta kaikista niiden toimivuuteen liittyvistä näkökohdista.

(IV OSASTO)

MUUTOKSENHAKU- JA VIREILLEPANO-OIKEUS YMPÄRISTÖASIOISSA

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden kannalta merkityksellisiä ovat asetusehdotuksen 9–13 artikla. Niiden tarkoitus on yhdenmukaistaa muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskeva yhteisön oikeus täysin Århusin yleissopimuksen mukaiseksi.

Ympäristötietoa koskeviin pyyntöihin liittyvästä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta, josta määrätään Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 1 kappaleessa, on jo annettu säännöksiä asetuksen (EY) N:o 1049/2001 7 ja 8 artiklassa. Tällä ehdotuksella näitä säännöksiä laajennettaisiin koskemaan myös sellaista ympäristötietoa koskeviin pyyntöihin liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta, joka on muiden yhteisön toimielinten tai laitosten kuin Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission hallussa.

Yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappale ei ole suoranaisesti merkityksellinen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden kannalta, koska yleissopimuksen 6 artiklan soveltamisalaan kuuluva päätöksenteko tapahtuu yleensä jäsenvaltioiden eikä yhteisön tasolla. Ympäristöä koskevaan

¹⁸ KOM(2002) 704, 11.12.2002.

¹⁹ Komission tiedonanto vaikutustenarvioinnista, KOM(2002) 276 lopullinen.

²⁰ Ks. III luku, Komission kuulemismenettelyjen parantaminen – jatkuva prosessi, ja alaviite 10.

päätöksentekoon osallistumiseen liittyvät säännökset voivat kuitenkin olla osa "ympäristölainsäädäntöä", jolloin muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus olisi mahdollinen yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleen täytäntöön panemiseksi perustetun yleisen menettelyn nojalla.

On katsottu, että ei ole kohtuullista antaa kaikille luonnollisille ja oikeushenkilöille muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa, jotta yhteisön oikeus voitaisiin yhdenmukaistaa 9 artiklan 3 kappaleessa annettujen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien määräysten kanssa. Tämä edellyttäisi EY:n perustamissopimuksen 230 ja 232 artiklan muuttamista, ja tätä ei voi tehdä johdetun oikeuden puitteissa. Tässä ehdotuksessa asiavaltuus rajoitetaan koskemaan ns. oikeutettuja yksiköjä eli eurooppalaisia ympäristöjärjestöjä, jotka täyttävät tietyt ehdot. Tämän rajoituksen katsotaan olevan 9 artiklan 3 kappaleen mukainen, sillä kyseinen määräys antaa sopimuspuolille mahdollisuuden määritellä perusteet, joilla yleisöön kuuluville voidaan antaa asiavaltuus. Yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleen toista vaatimusta, joka koskee yksityishenkilöiden toimiin tai laiminlyönteihin liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta, on tarkasteltava yhdessä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan direktiiviehdotuksen kanssa. Tämä näkökohta ehdotetaan sisällytettäväksi mainittuun direktiiviin, koska on ennen muuta jäsenvaltioiden asia varmistaa, että yksityishenkilöt noudattavat ympäristölainsäädäntöä. Direktiiviehdotuksessa asetetaan tämä tavoite Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleen mukaisesti ja jätetään jäsenvaltioiden tehtäväksi vahvistaa tähän liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevat vaatimukset kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Tässä asetusehdotuksessa säädetään muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevat vaatimukset ympäristölainsäädännön vastaisia yhteisön toimielinten ja muiden elinten toimia ja laiminlyöntejä varten.

Sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö (9 artikla)

Oikeutetut yksiköt voivat lähettää sellaisen hallinnollisen toimen tai laiminlyönnin sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön, jonka se katsoo olevan ympäristölainsäädännön vastainen. Tämä pyyntö on esitettävä kyseiselle yhteisön toimielimelle tai laitokselle, ja se on tehtävä ennen mitään oikeustoimia.

Tätä alustavaa käsittelyä ehdotettiin, jotta ei rajoitettaisi EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan mukaista henkilöiden oikeutta nostaa kanne Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa sellaisista päätöksistä, jotka koskevat häntä suoraan ja erikseen. Sisäisestä uudelleentarkastelussa tehdyn päätöksen saaja voi turvautua EY:n perustamissopimuksen 230 artiklaan; täten ehdotus on tarvittavissa määrin yhdenmukainen ympäristöasioihin liittyvästä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta annetun direktiiviehdotuksen ja EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan kanssa. Yhteisön toimielimen tai muun elimen on käsiteltävä kaikki sisäistä uudelleentarkastelua koskevat pyynnöt, jolleivät ne ole selvästi perusteettomia. Sen on ilmoitettava pyynnön esittäneelle oikeutetulle yksikölle 12 viikon kuluessa pyynnön kirjaamisesta päätöksestään toteuttaa toimenpiteitä, joilla varmistetaan ympäristölainsäädännön noudattaminen, tai päätöksestään evätä pyyntö. Sen on myös perusteltava päätöksensä.

Mikäli yhteisön toimielin tai muu elin ei kykene yrityksestään huolimatta tekemään päätöstä edellä mainitussa ajassa, sen on ilmoitettava mahdollisimman pian oikeutetulle yksikölle, minkä vuoksi se ei ole kyennyt tekemään päätöstä ja milloin päätös tehdään. Yhteisön

toimielimen tai muun elimen on tehtävä pyyntöä koskeva päätös ympäristölainsäädännön rikkomisen luonteen, laajuuden ja vakavuuden huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa.

Oikeutettujen yksikköjen asiavaltuus (10 artikla)

Asiavaltuuden antaminen yleisöä edustaville ryhmille yhdistää EY:n perustamissopimuksen noudattamisen ja kattavan ympäristönsuojelun. Näiden ryhmien ei tarvitse väittää, että asia koskee riittävästi niiden etua tai että niiden oikeudet ovat heikentyneet, voidakseen panna uudelleentarkastelumenettelyjä vireille Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa, mikä vastaa ympäristöasioihin liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevaa direktiiviehdotusta ja Århusin yleissopimusta. Kaikilla ryhmillä ei kuitenkaan ole oikeutta näihin menettelyihin. Asiavaltuuden saaminen edellyttää tunnustamista oikeutetuksi yksiköksi ja tämän asetusehdotuksen 12 artiklassa asetettujen ehtojen täyttämistä. Erityisenä ehtona on, että menettelyn aiheen täytyy kuulua yksikön sääntömääräisen ja maantieteellisen toiminnan piiriin.

Oikeuskäsittely Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa (11 artikla)

Jos

- kyseinen yhteisön toimielin tai muu elin torjuu sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön tai
- kyseinen yhteisön toimielin tai muu elin ei tee päätöstä asetuksen 9 artiklassa säädettyssä ajassa tai
- oikeutettu yksikkö katsoo, että päätös ei riitä varmistamaan ympäristölainsäädännön noudattamista,

oikeutettu yksikkö voi viedä asian yhteisöjen tuomioistuimeen.

Oikeutettu yksikkö voi saattaa yhteisön toimielimen tai muun elimen tekemän päätöksen asiasisällön tai siihen liittyvien menettelyjen laillisuuden yhteisöjen tuomioistuimen yhteisöjen tuomioistuimessa tutkittavaksi.

Oikeutettujen yksikköjen tunnustamista koskevat vaatimukset (12 artikla)

"Oikeutettuja yksikköjä" voivat olla ryhmät, yhteenliittymät ja järjestöt, joiden pääasiallisena sääntömääräisenä tavoitteena on ympäristönsuojelu. Niillä on yhä suurempi merkitys kansallisessa ja kansainvälisessä ympäristönsuojelussa, minkä vuoksi on aiheellista myöntää niille muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus.

Näiden järjestöjen osallistumisesta ympäristömenettelyihin voi olla huomattavia etuja, koska ne ovat omaksuneet ympäristön suojelijan roolin. Monilla tällaisilla yksiköillä on hyvin koulutettu, motivoitunut ja pätevä henkilöstö.

Järjestön täytyy joka tapauksessa täyttää seuraavat vaatimukset:

- (a) Sen on oltava oikeushenkilö. Sen on toimittava ympäristön yleiseksi hyväksi tavoittelematta voittoa: se ei saa harjoittaa muuta kuin järjestön ensisijaiseen tavoitteeseen liittyvää taloudellista toimintaa.

- (b) Sen on toimittava yhteisön tasolla. Jos se toimii osana useita koordinoituja yhteenliittymiä, sen toiminnan on katettava vähintään kolme jäsenvaltiota.
- (c) Sen laillisesta muodostamisesta on oltava yli kaksi vuotta ja sinä aikana sen on täytynyt harjoittaa aktiivisesti ympäristönsuojelua perussääntöjensä mukaisesti.
- (d) Sillä on oltava rekisteröidyn tilintarkastajan varmentama tilinpäätös kahdelta edeltävältä vuodelta.

Oikeutettujen yksiköiden tunnustamismenettely (13 artikla)

Ehdotuksessa sovelletaan oikeutettujen yksiköiden tunnustamiseen lähestymistapaa, joka perustuu kahteen mahdollisuuteen: sekä ennakkotunnustamismenettelyyn että tapauskohtaiseen tunnustamiseen. Tässä lähestymistavassa yhdistyvät tehokkuus ja joustavuus. Komissio laatii ja vahvistaa menettelyn yksityiskohdat.

Jos oikeutettu yksikkö ei ole enää asetusehdotuksen 12 artiklan vaatimusten mukainen, tunnustaminen voidaan peruuttaa. Kyseiselle oikeutetulle yksikölle on annettava ilmoitus asiasta vähintään kuukautta aikaisemmin, ja ilmoituksessa on selitettävä aiotun peruuttamisen syyt.

(V OSASTO)

LOPPUSÄÄNNÖKSET

Täytäntöönpanotoimenpiteet (14 artikla)

Tämä artikla velvoittaa yhteisön toimielimet ja muut elimet mukauttamaan työjärjestyksensä tämän asetusehdotuksen mukaisesti. Näiden säännösten on tultava voimaan [PÄIVÄMÄÄRÄ].

Voimaantulo (15 artikla)

Viimeisessä säännöksessä määritetään voimaantuloajaksi [PÄIVÄMÄÄRÄ] ja säädetään, että asetusehdotus on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan Århusin yleissopimuksen määräysten soveltamisesta EY:n toimielimiin ja muihin elimiin

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 175 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen²¹,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon²²,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²³,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä²⁴,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yhteisön ympäristölainsäädännöllä pyritään myötävaikuttamaan ympäristön laadun säilyttämiseen, suojeluun ja parantamiseen sekä ihmisten terveyden suojeluun.
- (2) Kuudennessa ympäristöä koskevassa yhteisön toimintaohjelmassa²⁵ korostetaan, kuinka tärkeää on antaa riittävästi ympäristöä koskevaa tietoa ja tarjota yleisölle tosiasiallinen mahdollisuus osallistua ympäristöä koskevaan päätöksentekoon ja lisätä siten päätöksenteon vastuullisuutta ja avoimuutta sekä yleisön tietoisuutta ja sen tukea tehdyille päätöksille. Siinä, kuten sen edeltäjissään²⁶, kannustetaan lisäksi tehostamaan yhteisön ympäristönsuojelulainsäädännön voimaansaattamista ja soveltamista, mukaan luettuna yhteisön sääntöjen täytäntöönpano ja ryhtyminen toimenpiteisiin yhteisön lainsäädännön rikkomista vastaan.
- (3) Euroopan yhteisö allekirjoitti 25 päivänä kesäkuuta 1998 Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission yleissopimuksen tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-

²¹ EYVL C [...] [...] s.[...]

²² EYVL C [...] [...] s.[...]

²³ EYVL C [...] [...] s.[...]

²⁴ EYVL C [...] [...] s.[...]

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1600/2002/EY, tehty 22 päivänä heinäkuuta 2002, kuudennessa ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta, EYVL L 242, 10.9.2002, s. 1.

²⁶ Neljäs ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma, EYVL C 328, 7.12.1987, s. 1. Viides ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma, EYVL C 138, 17.9.1993, s. 1.

oikeudesta ympäristöasioissa (jäljempänä 'Århusin yleissopimus'). Jotta yhteisö voisi liittyä yleissopimukseen, yhteisön lainsäädännön säännösten tulisi olla yhdenmukaisia sen kanssa.

- (4) Yhteisö on jo antanut yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi kaksi direktiiviä²⁷ ja ehdottanut kolmatta²⁸. Olisi säädettävä yleissopimuksen vaatimusten soveltamisesta yhteisön toimielimiin ja muihin elimiin.
- (5) On tarkoituksenmukaista käsitellä Århusin yleissopimuksen kolmea pilaria – tiedonsaantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa – yhdessä säädöksessä ja säätää yhteisistä tavoitteista ja määritelmistä. Tämä tehostaa lainsäädännön järjeistämistä ja lisää yhteisön tasolla toteutettujen täytäntöönpanotoimien avoimuutta.
- (6) Yleisenä periaatteena on, että yleisö voi nauttia Århusin yleissopimuksen kolmen pilarin takaamista oikeuksista ilman kansalaisuuteen, kansallisuuteen tai kotipaikkaan liittyvää syrjintää.
- (7) Århusin yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleessa viranomaiset määrittävät laajasti, ja perusajatuksena on, että aina kun viranomaistoimintaa harjoitetaan, yksityishenkilöillä ja organisaatioilla on oltava oikeutensa. Siksi on tarpeen, että asetuksen soveltamisalaan kuuluvat yhteisön toimielimet ja muut elimet määrittävät yhtä laajasti ja toimivasti kuin yleissopimuksessa. Århusin yleissopimuksen mukaisesti säännökset eivät koske yhteisön toimielimiä ja muita elimiä silloin kun ja siltä osin kuin ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa.
- (8) Ympäristöä koskevan tiedon määritelmä kattaa kaikissa muodoissa olevat tiedot, jotka koskevat ympäristön tilaa. Tämä määritelmä, joka on yhdenmukaistettu ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annetun direktiivin 2003/4/EY vastaavan määritelmän kanssa, on sisällöltään sama kuin Århusin yleissopimuksessa esitetty ympäristöä koskevan tiedon määritelmä. Asiakirjojen saannista annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001²⁹ 3 a artiklassa esitetty "asiakirjojen" määritelmä sisältyy tässä asetuksessa määriteltyyn ympäristöä koskevaan tietoon.
- (9) Tässä asetuksessa on tarkoituksenmukaista määrittellä "suunnitelmat ja ohjelmat" Århusin yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja saman lähestymistavan suuntaisesti, jota noudatetaan jäsenvaltioiden nykyisten EY:n oikeuden mukaisten velvoitteiden suhteen. "Ympäristöön liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat" on määriteltävä sen perusteella, edistävätkö ne yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista tai onko niillä todennäköisesti huomattava vaikutus niiden saavuttamiseen. Kuudennesta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta, EYVL L 41, 14.2.2003, s. 26, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta, EYVL L 156, 25.6.2003, s. 17.

²⁸ Ehdotus direktiiviksi muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa KOM(2003)624 lopullinen

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

tehdyssä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1600/2002/EY³⁰ määritellään yhteisön ympäristöpolitiikan tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi suunnitellut toimet kymmenen vuoden ajaksi 22 päivästä heinäkuuta 2002 alkaen. Toimintaohjelman päätyttyä tarvitaan seuraava ympäristöä koskeva toimintaohjelma.

- (10) Kun otetaan huomioon ympäristölainsäädännön jatkuva kehittyminen ja tarve sisällyttää säädökseen lainsäädännön olennaiset säännökset, ympäristölainsäädännön määritelmässä olisi viitattava yhteisön ympäristöpolitiisiin tavoitteisiin, erityisesti ympäristön suojeluun tai parantamiseen, ihmisten terveys ja luonnonvarojen suojelu mukaan luettuina.
- (11) Hallinnolliset toimet olisi voitava saattaa uudelleen tutkittaviksi, jos niillä on oikeudellisesti sitova ja ulkoinen vaikutus. Myös laiminlyöntien olisi kuuluttava säännösten soveltamisalaan, jos niissä on kyse ympäristölainsäädännössä asetetusta toimintavelvoitteesta. Yhteisön toimielinten ja laitosten tuomio- tai lainsäädäntövaltaa käyttäessään toteuttamat toimet jäävät soveltamisalan ulkopuolelle, joten sen ulkopuolelle olisi jätettävä myös muut tutkintamenettelyt, joissa yhteisön toimielin tai muu elin toimii EY:n perustamissopimuksen määräysten mukaan hallinnollisena uudelleentarkasteluena.
- (12) Århusin yleissopimuksessa vaaditaan yleisölle oikeutta saada ympäristöä koskevaa tietoa joko pyynnöstä tai sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten aktiivisen tiedotustoiminnan kautta. Asiakirjojen saatavuudesta annettu asetus (EY) N:o 1049/2001 koskee Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja komissiota sekä jollakin yhteisön säädöksellä perustettuja virastoja ja vastaavia elimiä. Se sisältää näitä toimielimiä koskevia sääntöjä, jotka ovat pitkälti Århusin yleissopimuksen määräysten mukaisia. On tarpeen laajentaa asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamista kaikkiin yhteisön toimielimiin ja muihin elimiin.
- (13) Siltä osin kuin Århusin yleissopimus sisältää määräyksiä, joita ei löydy kokonaan tai osittain asetuksesta (EY) N:o 1049/2001, kyseisiä asioita on syytä käsitellä erityisesti ympäristöä koskevan tiedon keräämisen ja levittämisen osalta.
- (14) Ympäristöä koskevan tiedon korkealla laadulla on keskeinen vaikutus siihen, että yleisön oikeudesta saada ympäristöä koskevaa tietoa on käytännön hyötyä. Siksi on asianmukaista antaa sääntöjä, jotka velvoittavat yhteisön toimielimet ja muut elimet varmistamaan tämän laadun.
- (15) Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa säädettyjä poikkeuksia sovelletaan tarvittavin muutoksin tässä asetuksessa tarkoitettuihin ympäristöä koskeviin tietopyyntöihin.
- (16) Tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston perustamisesta yhteisöön 24 päivänä syyskuuta 1998 tehdyllä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 2119/98/EY³¹ on jo perustettu yhteisön laajuinen verkosto, jolla edistetään yhteistyötä ja yhteensovittamista jäsenvaltioiden kesken komission avulla eräiden tartuntatautien ehkäisyn ja valvonnan tehostamiseksi. Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1786/2002/EY³² on perustettu yhteisön kansanterveysalan

³⁰ EYVL L 242, 10.9.2002, s. 1.

³¹ EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1.

³² EYVL L 271, 9.10.2002, s. 1.

toimintaohjelma, joka täydentää kansallisia järjestelmiä. Ohjelman tavoitteena on muun muassa parantaa kansanterveyttä edistävää tietoa ja tietämystä sekä valmiutta reagoida nopeasti ja koordinoitusti terveysuhkiin; nämä tavoitteet ovat täysin Århusin yleissopimuksen vaatimusten mukaisia. Tätä asetusta sovelletaan siten rajoittamatta päätöksen N:o 2119/98/EY ja päätöksen N:o 1786/2002/EY soveltamista.

- (17) Århusin yleissopimuksessa 7 artiklan ensimmäisessä osassa sopimuspuolia vaaditaan toteuttamaan toimenpiteitä, jotta yleisöllä olisi mahdollisuus osallistua ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun.
- (18) Århusin yleissopimuksen mukaan näissä toimenpiteissä on oltava kohtuulliset määräajat, jotka antavat riittävästi aikaa tiedottaa yleisölle kyseisestä ympäristöä koskevasta päätöksenteosta. Jotta yleisön osallistuminen olisi tehokasta, sen on tapahduttava alkuvaiheessa, kun kaikki vaihtoehdot ovat vielä avoinna. Yleisön osallistumisen tulokset on otettava huomioon tehtäessä päätöksiä ympäristöön liittyvistä suunnitelmista ja ohjelmista. Kun yhteisön toimielimet ja muut elimet antavat yleisön osallistumista koskevia säännöksiä, niiden on Århusin yleissopimuksen tavoitteet huomioon ottaen yksilöitävä yleisö, joka voi osallistua, valtioista riippumattomat järjestöt mukaan luettuina.
- (19) Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleessa määrätään oikeudesta panna vireille tuomioistuinmenettelyjä tai muita uudelleentarkastelumenettelyjä yksityishenkilöiden ja viranomaisten sellaisten toimien ja laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa. Sen vuoksi on säädettävä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta, jotta yleissopimusta voitaisiin noudattaa perustamissopimuksen kanssa yhdenmukaisella tavalla. Tässä yhteydessä on tarkoituksenmukaista, että tämä asetus koskee ainoastaan viranomaisten toimia ja laiminlyöntejä ja että jäsenvaltiot hoitavat asian yksityishenkilöiden osalta muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa annetun direktiivin xxxx/xx/EY³³ puitteissa.
- (20) Riittävien ja tehokkaiden oikeussuojakeinojen varmistamiseksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa tapahtuvia uudelleentarkastelumenettelyjä koskevan yhteisön lainsäädännön mukaisesti on aiheellista, että yhteisön toimielimelle tai laitokselle, joka on toteuttanut kyseisen toimen tai laiminlyönyt kyseisen asian, annetaan mahdollisuus joko harkita uudelleen aiempaa päätöstään tai laiminlyöntitapauksessa toteuttaa toimia.
- (21) Ympäristönsuojelun alalla aktiivisesti toimivilla yksiköillä, jotka täyttävät tietyt vaatimukset sen varmistamiseksi, että niiden ensisijaisena tavoitteena on ympäristönsuojelu, olisi oltava oikeus panna vireille ympäristömenettelyjä EY:n ympäristölainsäädännön vastaisten hallinnollisten toimien tai laiminlyöntien asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuuden tutkimiseksi uudelleen. Näiden yksiköiden vireille panemien uudelleentarkastelumenettelyjen aiheen täytyy kuulua niiden sääntömääräiseen toimialaan.
- (22) Jos sisäistä uudelleentarkastelua koskevat pyynnöt eivät ole johtaneet tulokseen, oikeutetuilla yksiköillä olisi oltava mahdollisuus panna vireille ympäristömenettelyjä

³³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi xxxx/xx/EY muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa, EYVL L ..., ... s.

yhteisöjen tuomioistuimessa kyseisen hallinnollisen toimen tai laiminlyönnin tutkimiseksi uudelleen.

- (23) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan periaatteita, jotka on tunnustettu erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa. Tämän asetuksen erityisenä tavoitteena on varmistaa ympäristönsuojelu ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 37 artiklan soveltaminen,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Tavoite

1. Tällä asetuksella säädetään säännöistä, joiden tarkoitus on soveltaa tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission yleissopimuksen, jäljempänä 'Århusin yleissopimuksen', periaatteita yhteisön toimielimiin ja muihin elimiin erityisesti:
 - (a) takaamalla yleisölle oikeuden saada yhteisön toimielinten ja laitosten hallussa olevaa tai niitä varten toisen hallussa olevaa, ympäristöä koskevaa tietoa ja määrittämällä perusehdot ja edellytykset, joiden perusteella kyseistä oikeutta voidaan harjoittaa, sekä käytännön järjestelyt sen harjoittamiseen;
 - (b) varmistamalla, että ympäristöä koskevia tietoja julkaistaan asteittain sähköisissä tietokannoissa, joita yleisö voi helposti käyttää yleisten tietoliikenneverkkojen välityksellä;
 - (c) antamalla säännökset yleisön osallistumisesta yhteisön toimielinten ja laitosten laatimien ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun;
 - (d) mahdollistamalla muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden ympäristöasioissa yhteisön tasolla tämän asetuksen ehtojen mukaisesti.
2. Tätä asetusta sovelletaan rajoittamatta muita yhteisön säännöksiä, jotka liittyvät tiedonsaantiin, yleisön osallistumiseen päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuteen ympäristöasioissa.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- (a) 'pyynnön esittäjällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka pyytää ympäristöä koskevaa tietoa;
- (b) 'yleisöllä' yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä ja tällaisten henkilöiden muodostamia yhteenliittymiä, järjestöjä tai ryhmiä;
- (c) 'yhteisön toimielimillä ja laitoksilla' kaikkia julkisia toimielimiä, muita elimiä, laitoksia ja virastoja, jotka on perustettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksella tai sen nojalla ja jotka suorittavat julkisia toimintoja, paitsi silloin kun ja siltä osin kuin ne käyttävät tuomio- tai lainsäädäntövaltaa;
- (d) 'oikeutetulla yksiköllä' yhteenliittymää tai järjestöä, jonka tavoitteena on suojella ympäristöä ja joka on tunnustettu 12 ja 13 artiklassa vahvistetulla menettelyllä;
- (e) 'ympäristöä koskevalla tiedolla' kirjallisessa, visuaalisessa, kuultavassa, sähköisessä tai muussa aineellisessa muodossa olevaa tietoa, joka koskee:
 - i) ympäristön osa-alueiden, kuten ilman ja ilmakehän, veden, maaperän, maa-alueiden, maiseman ja luontokohteiden, kosteikot sekä ranta- ja merialueet mukaan luettuina, tilaa, biologista monimuotoisuutta ja sen osatekijöitä, joihin sisältyvät myös muuntogeeniset organismit, ja näiden osa-alueiden välistä vuorovaikutusta;
 - ii) erilaisia tekijöitä, kuten aineita, energiaa, melua, säteilyä tai jätteitä, radioaktiivinen jäte, päästöt ilmaan, veteen ja maaperään sekä muut ympäristöpäästöt mukaan luettuina, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa i alakohdassa mainittuihin ympäristön osa-alueisiin;
 - iii) toimenpiteitä (mukaan lukien hallinnolliset toimenpiteet), politiikkoja, lainsäädäntöä, suunnitelmia, ohjelmia, ympäristösopimuksia sekä toimia, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa i ja ii alakohdassa mainittuihin ympäristön osa-alueisiin ja tekijöihin, sekä toimenpiteitä ja toimia, jotka on suunniteltu suojelemaan näitä osa-alueita;
 - iv) ympäristölainsäädännön toimeenpanoa koskevia kertomuksia;
 - v) kustannus-hyöty- ja muita taloudellisia analyysejä sekä oletuksia, joita käytetään iii alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ja toimien yhteydessä; ja
 - vi) ihmisten terveyden ja turvallisuuden tilaa, elintarvikeketjun saastuminen mukaan lukien, sekä elinolojen, kulttuurikohteiden ja rakennetun ympäristön tilaa, sikäli kuin i alakohdassa tarkoitettujen ympäristön osa-alueiden tila tai näiden osa-alueiden välityksellä mikä tahansa ii ja iii alakohdassa tarkoitettu seikka vaikuttaa tai voi vaikuttaa niihin;
- (f) 'ympäristöön liittyvillä suunnitelmilla ja ohjelmilla' suunnitelmia ja ohjelmia,
 - i) joiden on oltava yhteisön toimielimen tai laitoksen valmistelemia ja/tai hyväksymiä,

- ii) jotka ovat lainsäädännöllisten, sääntelyllisten tai hallinnollisten määräysten vaatimia,
- iii) ja jotka edistävät yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista tai joilla on todennäköisesti huomattava vaikutus niiden saavuttamiseen, sellaisina kuin tavoitteista on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1600/2002/EY tai missä tahansa sitä seuraavassa yleisessä ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa.

Yleisiä ympäristöä koskevia toimintaohjelmia on myös pidettävä 'ympäristöön liittyvinä suunnitelmina ja ohjelmina'.

Määritelmä ei koske yhteisön toimielimen tai muun elimen rahoitus- tai talousarviosuunnitelmia tai -ohjelmia taikka sisäisiä työohjelmia;

- (g) 'ympäristölainsäädännöllä' mitä tahansa yhteisön lainsäädäntöä, jonka tavoitteena on ympäristön suojeleminen tai parantaminen, mukaan luettuna ihmisten terveys ja luonnonvarojen suojeleminen tai järkevä käyttö, muun muassa seuraavilla aloilla:
 - i) vesiensuojelu
 - ii) meluntorjunta
 - iii) maaperän suojeleminen
 - iv) ilman pilaantuminen
 - v) kaavoitus ja maankäyttö
 - vi) luonnonsuojelu ja biologinen monimuotoisuus
 - vii) jätehuolto
 - viii) kemikaalit, mukaan luettuina biosidit ja torjunta-aineet
 - ix) bioteknologia
 - x) muut päästöt ja muu levittäminen ympäristöön
 - xi) ympäristövaikutusten arviointi
 - xii) ympäristöä koskevan tiedon saatavuus ja osallistuminen päätöksentekoon;
- (h) 'hallinnollisella toimella' mitä tahansa yhteisön toimielimen tai muun elimen ympäristölainsäädännön nojalla toteuttamaa hallinnollista toimenpidettä, jolla on oikeudellisesti sitova ja ulkoinen vaikutus;
- (i) 'hallinnollisella laiminlyönnillä' sitä, että yhteisön toimielin tai muu elin on oikeudellisesta velvoitteestaan huolimatta jättänyt ympäristölainsäädännön mukaisen hallinnollisen toimen toteuttamatta,

2. Hallinnollisiin toimiin ja hallinnollisiin laiminlyönteihin eivät kuulu yhteisön toimielimen tai muun elimen toimenpiteet silloin, kun se toimii hallinnollisena uudelleentarkasteluelimenä muun muassa seuraavien artiklojen nojalla:
- EY:n perustamissopimuksen 81, 82, 86 ja 87 artikla (kilpailusäännöt)
 - EY:n perustamissopimuksen 226 ja 228 artiklat (jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevat menettelyt)
 - EY:n perustamissopimuksen 195 artikla (oikeusasiamiehen menettelyt)
 - EY:n perustamissopimuksen 280 artikla (Euroopan petostentorjuntaviraston menettelyt).

II OSASTO

YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAN TIEDON SAANTI

3 artikla

Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltaminen

Kaikkiin yhteisön toimielinten tai laitosten hallussa olevaa tai niitä varten toisen hallussa olevaa, ympäristöä koskevaa tietoa koskeviin pyyntöihin sovelletaan asetusta (EY) N:o 1049/2001 ilman kansalaisuuteen, kansallisuuteen tai kotipaikkaan liittyvää syrjintää, sekä oikeushenkilön osalta, ilman sen rekisteröidyn toimipaikan sijaintiin tai sen toiminnan todelliseen keskukseen perustuvaa syrjintää.

Tässä asetuksessa tarkoitetaan asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ilmaisulla "toimielin" "yhteisön toimielintä tai laitosta".

4 artikla

Ympäristöä koskevan tiedon kerääminen ja levittäminen

1. Yhteisön toimielinten ja laitosten on järjestettävä toimintansa kannalta olennainen, niiden hallussa oleva tai niitä varten toisen hallussa oleva ympäristöä koskeva tieto siten, että tietoa voidaan levittää aktiivisesti ja järjestelmällisesti yleisölle erityisesti tietoverkkojen ja/tai sähköisten välineiden avulla asetuksen (EY) N:o 1049/2001 11 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 12 artiklan mukaisesti. Niiden on saatettava tällainen ympäristöä koskeva tieto asteittain saataville sähköisiin tietokantoihin, jotka ovat helposti yleisön saatavilla yleisten televiestintäverkkojen välityksellä. Tätä varten niiden on syötettävä hallussaan pitämänsä ympäristöä koskeva tieto tietokantoihin ja varustettava nämä tietokannat hakuohjein ja muin toiminnoin, jotka auttavat yleisöä haettavan tiedon löytämisessä.

Tietoverkkojen ja/tai sähköisten välineiden avulla annettavan tiedon ei tarvitse sisältää ennen tämän asetuksen voimaantuloa kerättyjä tietoja, elleivät ne ole jo saatavilla sähköisessä muodossa.

Yhteisön toimielinten ja laitosten on pyrittävä kaikkiin kohtuullisiin keinoin siihen, että niiden omassa tai niitä varten toisen hallussa oleva ympäristöä koskeva tieto säilytetään sellaisessa muodossa tai formaatissa, jossa se on helposti jäljennettävissä ja käytettävissä tietoverkoissa tai muissa sähköisissä välineissä.

2. Annettava ja levitettävä ympäristöä koskeva tieto on ajantasaistettava asianmukaisesti. Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 12 artiklan 2 ja 3 kohdassa ja 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa lueteltujen asiakirjojen lisäksi tietokantojen tai rekisterien on sisällettävä seuraavaa:
 - (a) seuraavien välineiden täytäntöönpanon edistymistä koskevia kertomuksia:
 - i) ympäristöä koskevat tai siihen liittyvät kansainväliset sopimukset ja yleissopimukset sekä yhteisön, kansallisen, alueellisen tai paikallisen tason lainsäädäntö,
 - ii) ympäristöön liittyvät toimintapolitiikat, suunnitelmat ja ohjelmat;
 - (b) jäljempänä 4 kohdassa tarkoitettujen kertomukset ympäristön tilasta;
 - (c) tiedot tai tiivistelmät tiedoista, jotka on saatu ympäristöön vaikuttavien tai siihen todennäköisesti vaikuttavien toimien seurannasta;
 - (d) luvat, joilla on merkittävä vaikutus ympäristöön, ympäristöä koskevat sopimukset tai viittaus paikkaan, josta tällaista tietoa voidaan pyytää tai josta se on saatavissa;
 - (e) tutkimukset ympäristövaikutuksista ja riskiarvioinnit, jotka koskevat ympäristön osa-alueita, tai viittaus paikkaan, josta tietoa voidaan pyytää tai josta se on saatavissa.
3. Yhteisön toimielimet ja muut elimet voivat soveltuviin tapauksiin täyttää 1 ja 2 kohdassa esitetyt vaatimukset luomalla linkkejä sellaisille Internet-sivuille, joilta tieto on löydettävissä.
4. Komissio varmistaa, että ympäristön tilasta julkaistaan säännöllisesti ja vähintään neljän vuoden välein selvitys, joka sisältää myös ympäristön laatua ja ympäristökuormitusta koskevia tietoja, ja että selvitystä levitetään.

5 artikla

Ympäristöä koskevan tiedon laatu

1. Yhteisön toimielinten ja laitosten on mahdollisuuksien mukaan varmistettava, että kaikki sen keräämät tai sen puolesta kerätyt tiedot, jotka julkaistaan ovat ajankohtaisia, täsmällisiä ja vertailukelpoisia.

2. Yhteisön toimielinten ja laitosten on pyynnöstä joko ilmoitettava pyynnön esittäjälle, mistä tietojen keräämiseksi käytettyjä mittausmenetelmiä koskevat tiedot löytyvät, analysointi-, näytteenottomenetelmät ja näytteen esikäsittelymenetelmät mukaan lukien, taikka viitattava käytettyyn standardoituun menetelmään.

6 artikla

Sellaista ympäristötietoa koskevat pyynnot, joka ei ole yhteisön toimielimen tai muun elimen hallussa

Jos yhteisön toimielin tai muu elin saa ympäristöä koskevan tietopyynnön ja mainittu tieto ei ole kyseisen yhteisön toimielimen tai muun elimen hallussa taikka toisen hallussa niitä varten, sen on mahdollisimman nopeasti ilmoitettava pyynnön esittäjälle yhteisön sen toimielimen tai muun elimen taikka sen direktiivissä 2003/4/EY tarkoitetun viranomaisen nimi, jolta tämä voi niiden mukaan pyytää haluamaansa tietoa, tai toimitettava pyyntö kyseeseen tulevalle yhteisön toimielimelle tai laitokselle taikka viranomaiselle ja ilmoitettava siitä pyynnön esittäjälle.

7 artikla

Yhteistyö

Kun ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuu välitön uhka, joka johtuu joko ihmisen toiminnasta tai luonnollisista syistä, yhteisön toimielinten ja laitosten on direktiivissä 2003/4/EY tarkoitettujen viranomaisten pyynnöstä tehtävä yhteistyötä näiden viranomaisten kanssa ja autettava heitä, jotta nämä voisivat levittää välittömästi ja viipymättä yleisölle, johon uhka saattaa kohdistua, kaiken ympäristöä koskevan tiedon, jonka avulla yleisö voi toteuttaa toimenpiteitä uhasta aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi, siltä osin kuin tällainen tieto on yhteisön toimielinten ja laitosten ja/tai mainittujen viranomaisten hallussa tai niiden puolesta toisen hallussa.

Ensimmäistä alakohtaa sovelletaan rajoittamatta minkään yhteisön lainsäädännössä ja erityisesti päätöksessä N:o 2119/98/EY ja päätöksessä N:o 1786/2002/EY asetetun erityisen velvollisuuden soveltamista.

III OSASTO

YLEISÖN OSALLISTUMINEN YHTEISÖN TOIMIELINTEN JA LAITOSTEN LAATIMIEN YMPÄRISTÖÖN LIITTYVIEN SUUNNITELMIEN JA OHJELMIEN VALMISTELUUN

8 artikla

Yhteisön toimielinten ja laitosten on toteuttava asiaankuuluvat käytännön toimenpiteet ja/tai muut toimenpiteet, jotta yleisöllä olisi mahdollisuus osallistua ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun. Näissä toimenpiteissä on:

- (a) on oltava kohtuulliset määräajat, jotka antavat riittävästi aikaa tiedottaa yleisölle valmisteltavista suunnitelmista ja ohjelmista sekä osallistumistavoista ja jotka antavat yleisölle mahdollisuuden osallistua tehokkaasti ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun;
- (b) huolehdittava siitä, että yleisö voi osallistua jo alkuvaiheessa, kun kaikki vaihtoehdot ovat avoimia;
- (c) otettava huomioon yleisön osallistumisen tulokset, kun tehdään päätöksiä ympäristöön liittyvistä suunnitelmista ja ohjelmista;
- (d) yksilöitävä yleisö, joka voi osallistua, mukaan luettuna valtioista riippumattomat järjestöt, kuten ympäristönsuojelua edistävät järjestöt.

IV OSASTO

MUUTOKSENHAKU- JA VIREILLEPANO-OIKEUS YMPÄRISTÖASIOISSA

9 artikla

Hallinnollisten toimien sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö

- (1) Jokainen oikeutettu yksikkö, jolla on 10 artiklan mukainen asiavaltuus ja joka katsoo, että jokin hallinnollinen toimi tai laiminlyönti on ympäristölainsäädännön vastainen, voi pyytää sisäistä uudelleentarkastelua siltä toimielimeltä tai laitokselta, joka on hyväksynyt toimen, tai väitetyn laiminlyönnin osalta siltä toimielimeltä tai laitokselta, jonka olisi pitänyt toimia.

Tällainen pyyntö on tehtävä kirjallisesti viimeistään neljän viikon kuluttua hallinnollisen toimen hyväksymisestä tai väitetyn laiminlyönnin osalta viimeistään neljän viikon kuluttua ajankohdasta, jolloin hallinnollinen toimi olisi pitänyt lain mukaan suorittaa. Siinä on yksilöitävä väitetty ympäristölainsäädännön rikkomus sekä sen päätöksen sisältö, joka halutaan uudelleen tarkasteltavaksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön toimielimen ja muun elimen on käsiteltävä kaikki tällaiset pyynnöt, jolleivät ne ole selvästi perusteettomia. Sen on annettava mahdollisimman pian ja viimeistään kahdentoista viikon kuluttua pyynnön vastaanottamisesta kirjallinen päätös toimenpiteestä, joka aiotaan toteuttaa ympäristölainsäädännön noudattamiseksi, tai kirjallinen päätös pyynnön epäämisestä. Päätös on osoitettava pyynnön tehneelle oikeutetulle yksikölle; siinä on selvitettävä päätöksen perusteet.
3. Jos yhteisön toimielin tai muu elin ei kohtuullisista yrityksistä huolimatta kykene tekemään päätöstä sisäistä uudelleentarkastelua koskevasta pyynnöstä 2 kohdassa mainitussa määräajassa, sen on ilmoitettava pyynnön tehneelle oikeutetulle yksikölle mahdollisimman pian ja viimeistään kyseisessä kohdassa mainitussa määräajassa, minkä vuoksi se ei ole kyennyt tekemään päätöstä ja milloin se aikoo tehdä pyyntöä koskevan päätöksen.

4. Yhteisön toimielimen tai muun elimen on tehtävä päätös sisäistä uudelleentarkastelua koskevasta pyynnöstä ympäristölainsäädännön rikkomisen luonteen, laajuuden ja vakavuuden huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa ja viimeistään kahdeksantoista viikon kuluttua pyynnön vastaanottamisesta. Sen on välittömästi ilmoitettava oikeutetulle yksikölle pyyntöä koskevasta päätöksestään.

10 artikla

Asiavaltuus

Oikeutettu yksikkö voi pyytää 9 artiklan mukaista sisäistä uudelleentarkastelua ilman, että asia koskee riittävästi sen etua tai että sen on väitettävä oikeuksiensa heikentyvän, edellyttäen että:

- (a) se on tunnustettu 12 ja 13 artiklan mukaisesti, ja
- (b) uudelleentarkastelupyynnön aihe kuuluu sen sääntömääräisen toimialan piiriin.

11 artikla

Oikeuskäsittely Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa

1. Jos sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön 9 artiklan mukaisesti tehnyt oikeutettu yksikkö katsoo, että yhteisön toimielimen tai muun elimen pyynnön johdosta tekemä päätös on riittämätön varmistamaan ympäristölainsäädännön noudattamisen, oikeutettu yksikkö voi EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan neljä kohdan mukaisesti nostaa kanteen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa päätöksen asiasisällön tai siihen liittyvien menettelyjen laillisuuden tutkimiseksi uudelleen.
2. Jos yhteisön toimielin tai muu elin ei ole tehnyt päätöstä 9 artiklan mukaisesti tehdyn sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön johdosta kyseisessä artiklassa mainitun määräajan kuluessa, oikeutettu yksikkö voi EY:n perustamissopimuksen 232 artiklan kolme kohdan mukaisesti panna vireille menettelyn Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa.

12 artikla

Oikeutettujen yksiköiden tunnustamista koskevat vaatimukset

Oikeutetun yksikön tunnustaminen edellyttää seuraavien vaatimusten täyttämistä:

- (a) sen on oltava riippumaton, voittoa tavoittelematon oikeushenkilö, jonka tavoite on suojella ympäristöä;
- (b) sen on toimittava yhteisön tasolla;
- (c) sen laillisesta muodostamisesta on oltava yli kaksi vuotta ja sinä aikana sen on täytynyt harjoittaa aktiivisesti ympäristönsuojelua perussääntönsä mukaisesti;

- (d) sillä on oltava rekisteröidyn tilintarkastajan varmentama tilinpäätös kahdelta edeltävältä vuodelta.

Jotta sellaisen oikeutetun yksikön, joka toimii osana jäsenyyteen perustuvaa, useista koordinoituista yhteenliittymistä tai järjestöistä muodostettua rakennetta, katsottaisiin toimivan yhteisön tasolla, näiden yhteenliittymien tai järjestöjen on toimittava vähintään kolmessa EU:n jäsenvaltiossa.

13 artikla

Oikeutettujen yksiköiden tunnustamismenettely

1. Komissio antaa tarvittavat säännökset varmistaakseen oikeutetun yksikön nopean tunnustamisen, jos yksikkö täyttää 12 artiklassa säädetyt vaatimukset. Näiden säännösten avulla yksiköt voidaan tunnustaa joko tapauskohtaisesti tai ennakkotunnustamisperiaatteella tietyksi ajanjaksoksi eteenpäin.
2. Komissio tutkii säännöllisin väliajoin, täytyvätkö tunnustamisen edellytykset edelleen.

Jos oikeutettu yksikkö ei ole enää 12 artiklan vaatimusten mukainen, tunnustaminen peruutetaan. Kyseiselle oikeutetulle yksikölle annetaan ilmoitus asiasta vähintään kuukausi ennen päätöksen tekemistä. Päätöksessä esitetään peruuttamisen syyt.

V OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

14 artikla

Täytäntöönpanotoimenpiteet

Yhteisön toimielimet ja muut elimet mukauttavat tarvittaessa työjärjestyksensä tämän asetuksen mukaisesti. Näiden mukautusten on tultava voimaan [PÄIVÄMÄÄRÄ].

15 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan [PÄIVÄMÄÄRÄ] alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja